



**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului depus de Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Spînu Igor către Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, cu privire la anularea parțială a actelor administrative

împotriva încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3r-266/24
NR. PIGD 2-22161779-01-3r-13112024)*

Depunerea apelului peste termenul prevăzut la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani: I. Barbacaru,
Instanța de apel: Gh. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici

27 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stăniulă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 05 noiembrie 2022 Spînu Igor a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copiilor mun. Chișinău, solicitând anularea în baza unei acțiuni în contestare a actului administrativ individual Dispoziția 1104-d din 24.11.2021 în partea sintagmei „...din data de 17.11.2021...” a Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copiilor mun. Chișinău cu privire la soluționarea cererii S-3012/36/21 din 08.12.2021; anularea în baza unei acțiuni în contestare a actului administrativ individual Dispoziția 1105-d din 24.11.2021 în partea sintagmei „...din data de 17.11.2021...” a Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copiilor mun. Chișinău cu privire la soluționarea cererii S-3012/36/21 din 08.12.2021; obligarea în baza unei acțiuni în realizare, emiterea actului administrativ individual cu privire la repararea prejudiciul cauzat în legătură cu tergiversarea și nesoluționarea cerințelor solicitate prin cererea nr. S- 3012/36/21 din 08.12.2021; obligarea în acțiune DGPDC să achite în beneficiul reclamantului a sumei de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral pentru neoferirea răspunsului în termen, la cererea depusă.

2. Prin hotărârea din 17 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, a fost admisă parțial acțiunea înaintată Spînu Igor. S-a constatat nulitatea Dispoziției nr.1104-d din 24.11.2021 „Cu privire la anularea dispoziției Direcției municipale pentru protecția drepturilor copilului nr.1438-d din 26.12.2019” și a Dispoziției nr.1105-d din 24.11.2021 „Cu privire la anularea dispoziției Direcției municipale pentru protecția drepturilor copilului nr.1439-d din 26.12.2019”, emise de către Direcția municipală pentru protecția drepturilor copilului. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

3. La data de 22 mai 2024 Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 17 aprilie 2024, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie respinsă.

4. Prin încheierea din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău apelul declarat de Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 17 aprilie 2024, s-a declarat inadmisibil, pe motiv că apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1) Cod administrativ, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

5. La 30 octombrie 2024 Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, a depus recurs împotriva încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii instanței de apel cu trimiterea cauzei la rejudecare.

6. În motivarea recursului a invocat că cauza civilă nominalizată a fost examinată de către instanța de fond, în lipsa pârâtului/recurentului, care nu a fost citat pentru ședința de judecată din 17 aprilie 2024.

7. A relatat recurenta că faptul că, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului cunoștea despre aflarea pe rol a cauzei nu presupune în mod automat că aceasta cunoștea despre data emiterii hotărârii, or, nu este obligația sa de a verifica permanent portalul instanțelor, dar al instanței de a informa participanții la proces despre data ședinței și emiterii hotărârii conform art. 236 alin.(4) din Codul de procedură civilă, iar omisiunea instanței nu poate fi imputată apelantei/recurentei.

8. A mai invocat că nu a fost înștiințată despre data examinării cauzei și nici nu a recepționat o citație în acest sens.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

9. Art. 24 alin. (1) din Codul administrativ:

„Participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.”

10. Art. Art. 63 alin. (1) din Codul administrativ:

„Calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art.383-390 din Codul civil.”

11. Art.65 alin. (1) din Codul administrativ:

„Dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.”

12. Art. 191 alin. (5) lit. b) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.”

13. Art. 232 alin. (1) din Codul administrativ:

„Apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.”

14. Art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ:

„Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1).”

15. Art. 241 alin. (1) din Codul administrativ:

„Încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.”

16. Art. 241 alin. (3) din Codul administrativ:

„Pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

17. Art. 242 din Codul administrativ:

„Recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.”

18. Art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ:

„Examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.”

19. Art. 243 alin. (2) din Codul administrativ:

„Instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.”

20. Art. 385 alin. (1) din Codul civil:

„Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

21. Cu referire la termenul de declarare a recursului prevăzut de art. 242 din Codul administrativ, instanța de recurs reține că recurentul a respectat acest termen, or, încheierea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată pe 17 octombrie 2024, a fost expediată pentru notificare participanților la proces, prin intermediul poștei electronice la 20 octombrie 2024 (f. d. 154). Direcția

Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului a depus recursul la 30 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d. 157).

22. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând prevederile art. 243 alin. (2) din Codul administrativ a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

23. Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, la 05 noiembrie 2022 Spînu Igor a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copiilor mun. Chișinău, solicitând anularea actelor administrative.

24. Prin hotărârea din 17 aprilie 2024 a Judecătorei Chișinău sediul Râșcani, a fost admisă parțial acțiunea înaintată Spînu Igor.

25. La 22 mai 2024, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copiilor mun. Chișinău a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond.

26. Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 17 octombrie 2024 a declară inadmisibil apelul depus de Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copiilor, pe motiv că apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1) Cod administrativ, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

27. Efectuând controlul judiciar al încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, ori în corespundere cu art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când apelului a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin.(1).

28. Articolul 232 din Codul administrativ reglementează procedura de depunere a apelului, stabilind că acesta trebuie să fie depus la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată, într-un termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, cu excepția cazurilor în care legea prevede un termen mai scurt.

29. Completul de judecată menționează că această normă impune obligația apelantului de a respecta termenul legal, asigurând astfel continuitatea și eficiența procesului judiciar. De asemenea, instanța de judecată care a emis hotărârea contestată are obligația de a transmite apelul, împreună cu dosarul judiciar, instanței de apel după motivarea hotărârii.

30. La rândul său, articolul 236 alin. (1) din Codul administrativ instituie obligația instanței de apel de a examina din oficiu admisibilitatea apelului, ceea ce înseamnă că, înainte de a începe analiza fondului cauzei, instanța trebuie să verifice dacă apelul respectă toate condițiile de formă și termen. Astfel, dacă instanța constată că apelul nu îndeplinește aceste cerințe, el poate fi declarat inadmisibil printr-o încheiere care poate fi atacată cu recurs. Această procedură are scopul de a filtra apelurile care nu respectă condițiile legale, evitând astfel suprasolicitarea instanțelor cu cereri nejustificate sau tardive.

31. Mai mult, articolul 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ specifică unul dintre cazurile principale în care apelul este declarat inadmisibil: dacă a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1). Această dispoziție subliniază importanța respectării termenelor procedurale, care sunt esențiale pentru asigurarea bunei administrări a justiției și a securității juridice. Termenele sunt peremptorii și, în general, nerespectarea lor duce la pierderea dreptului de a exercita o cale de atac, cu excepția cazurilor în care repunerea în termen este justificată de circumstanțe excepționale.

32. Analizând prevederile legale, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție statuează că depunerea apelului în termenul de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii este o cerință imperativă prevăzută de lege. Nerespectarea acestui termen, fără a solicita repunerea în termen și fără a prezenta probe care să justifice imposibilitatea respectării termenului, conduce la inadmisibilitatea apelului, conform art. 236 alin. (2) lit. d). Acest cadru legal urmărește să asigure disciplina procesuală și să prevină întârzierile nejustificate în soluționarea litigiilor.

33. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Prin urmare, neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

34. Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor este prevăzut de o normă imperativă și trebuie executat întocmai. Astfel, art. 232 alin. (1) din Codul administrativ stipulează că începutul

curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment, de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

35. Coroborând prevederile art. 63 alin. (1) din Codul administrativ cu art.385 alin. (1) din Codul civil se constată că în condițiile speței începutul curgerii termenului de depunere a apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice pronunțării dispozitivului hotărârii, adică ziua de 18 aprilie 2024, iar ultima zi fiind data de 17 mai 2024.

36. Din materialele dosarului rezultă cu certitudine că Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copiilor nu s-a conformat prevederilor art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, or apelul a fost depus la 22 mai 2024.

37. Astfel, este în afara oricărui dubiu că Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copiilor nu a depus apelul în termenul legal prevăzut la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, deși, de la momentul pronunțării dispozitivului hotărârii a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de acest drept procedural și a prezenta apelul în interiorul termenului legal.

38. Cu referire la argumentul adus de recurent precum că nu a cunoscut despre ședința de judecată și despre aflarea pe rolul instanțe de judecată a prezentei cauze civile, Completul de judecată nu îl poate reține ca temei de anularea a încheierii contestate. Or, conform materialelor cauzei, reprezentantul Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copiilor, a fost prezent în cadrul ședinței de judecată din 29 martie 2023 și a depus referință la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Spînu.

39. De asemenea, instanța de recurs menționează că recurentul a recepționat copia dispozitivului hotărârii instanței de fond la data de 24 aprilie 2024, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la marțialele cauzei (f.d.123).

40. Termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă. Astfel, articolul 232 alin. (1) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii. Prin urmare, momentul notificării/comunicării hotărârii judecătorești nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

41. Prin urmare, instanța de recurs conchide că nerespectarea termenului de depunere a apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al apelantului/recurentului, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și

atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale.

42. În urma celor constatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în modul expres prevăzut și în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

43. În corespundere cu prevederile art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copiilor urma să îndeplinească obligațiile cu bună-credință.

44. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte modul și termenul prevăzut de lege, ori termenul de depunere a apelului este imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestei condiții atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac. Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copiilor mun. Chișinău, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

45. Astfel, prin prisma art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copiilor fiind parte a procesului, avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă să se intereseze de soarta dosarului și să prezinte apelul în termen. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a drepturilor de acces la instanță și declararea căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232 alin. (1) coroborat cu art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

46. Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

47. Astfel, soluția instanței de apel, de a declara apelul inadmisibil, este în concordanță cu prevederile art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, or termenul de depunere a apelului este imperativ, iar prelungirea acestuia prin explicarea lacunele apelului, ar încălca principiul securității raporturilor juridice.

48. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

49. În lumina acestor circumstanțe, instanța de recurs ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copiilor mun. Chișinău împotriva hotărârii din 17 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

50. Din aceste considerente, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copiilor, cu menținerea încheierii contestate.

51. Ținând cont de cele expuse și în conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul declarat de Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copiilor mun. Chișinău împotriva încheierii din 17 octombrie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc